

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 276/2015-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Ľubicou Višňovskou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 225/2003, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 225/2003 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 225/2003 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 296,44 € (slovom dvestodeväťdesiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Ľubice Višňovskej, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 276/2015 z 9. júna 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „navrhovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 225/2003 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie začalo podaním návrhu na vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov 4. augusta 2003 na okresnom súde, kde je vedené pod sp. zn. 15 C 225/2003.

Sťažovateľka uvádza, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené.

Sťažovateľka v nadväznosti na to navrhuje, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zároveň navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 3 500 € a úhrady trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprV 395/2015 (doručeným ústavnému súdu 30. júna 2015), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„- v konaní neboli zistené prekážky postupu súdu podľa § 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.

- sťažovateľke v zásade nemožno vytknúť nesúčinnosť, ktorá by spôsobila prieťahy v konaní. Požiadala len o odročenie pojednávania, určeného na deň 21.10.2005 a dňa 23.10.2008 jej bola zasielaná urgencia po tom, čo nesplnila svoju povinnosť uloženú jej na pojednávaní dňa 17.9.2008.

- súdu podľa môjho názoru nemožno vytknúť obdobie dlhodobejšej nečinnosti (obdobím niekoľkomesačnej nečinnosti bol ojedinelý časový úsek od 2.6.2006 do 15.2.2007), ako neprimeraná sa (napriek vykonávaným úkonom) javí len celková dĺžka predmetného konania, čo som uznal i v odpovedi na sťažnosť sťažovateľky zo dňa 7.7.2014. Obdobie, keď sa spis nachádzal na odvolacom Krajskom súde v Košiciach, nie som oprávnený žiadnym spôsobom hodnotiť či posudzovať. I vzhľadom na skutočnosť, že z odvolacieho súdu bol spis vrátený s potvrdzujúcim uznesením, nemožno toto obdobie pripísať na farchu tunajšieho súdu.

- ak ústavný súd dospeje k záveru, že tunajší súd spôsobil v konaní prieťahy, posúdenie ich zbytočnosti ponechávam na zváženie ústavného súdu.

- zásadnou okolnosťou, vplývajúcou na dĺžku trvania predmetného konania, je jeho skutková obtiažnosť, čo napokon uznáva i samotná sťažovateľka. Táto spočíva v nutnosti nariadenia viacerých znaleckých dokazovaní, a to i kontrolného vzhľadom na výsledky predchádzajúcich znaleckých dokazovaní a námietky žalovaného voči nim. Je ale potrebné

poukázať nielen na nevyhnutnosť znaleckých dokazovaní, ale podčiarknuť predovšetkým ten fakt, že bolo mimoriadne časovo náročné zabezpečiť podklady, aby bolo vôbec možné v danej veci znalecké posudky vypracovať. Táto skutočnosť si vyžadovala mimoriadny časový priestor, i v tomto druhu sporov pomerne ojedinelý. Tiež je potrebné poukázať na nutnosť odročovania pojednávaní z dôvodov na strane žalovaného, celkom až šesťkrát (21.9.2005, 26.5.2008, 13.6.2008, 17.9.2008, 5.10.2011 a 4.11.2011), čo súd nedokázal žiadnym spôsobom ovplyvniť.“

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti bol aj tento prehľad procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania:

- „- návrh na vyporiadanie BSM podala sťažovateľka na tunajšom súde dňa 4.8.2003. S podaným návrhom požiadala o oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku v spore.*
- na základe uvedenej skutočnosti bol sťažovateľke dňa 14.10.2003 zaslaný prípis a tlačivo na zdokladovanie jej majetkových pomerov.*
- vyplnené tlačivo doručila sťažovateľka súdu dňa 31.10.2003.*
- dňa 18.11.2003 bol daný pokyn pre doručenie návrhu na vyjadrenie žalovanému a uznesením z uvedeného dňa bolo sťažovateľke priznané oslobodenie od súdnych poplatkov.*
- zásielka, určená žalovanému, sa súdu vrátila ako nedoručená, preto v mesiaci máj 2004 bolo opakované doručenie cestou OO PZ Košice - Nad Jazerom, ktoré 30.7.2004 vrátilo zásielku súdu ako nedoručenú z dôvodu, že žalovaného sa nepodarilo zastihnúť.*
- dňa 2.9.2004 bol preto zisťovaný pobyt žalovaného cestou dostupných registrov.*
- aktuálny pobyt žalovaného bol zistený v októbri 2004, kedy mu bol doručený na vyjadrenie žalobný návrh, ku ktorému doručil svoje vyjadrenie 29.11.2004.*
- dňa 1.12.2004 bola zasielaná výzva sťažovateľke, na ktorú reagovala cestou svojej právnej zástupkyne dňa 6.12.2004.*
- v marci 2005 určila zákonná sudkyňa termín pojednávania na deň 21.9.2005.*
- dňa 21.7.2005 požiadal právny zástupca žalovaného o zmenu termínu pojednávania, určeného na 21.9.2005, z dôvodu kolízie termínov vytýčených pojednávaní.*

- *na základe uvedenej žiadosti bolo pojednávanie odročené na deň 21.10.2005.*
- *o odročenie tohto pojednávania požiadala právna zástupkyňa sťažovateľky rovnako z dôvodu kolízie vytýčených pojednávaní.*
- *vytýčené pojednávanie bolo preto odročené na 3.2.2006.*
- *pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito.*
- *prípismi zo dňa 9.2.2006 boli tri realitné kancelárie požiadané o určenie trhovej hodnoty rodinného domu, ktorý je predmetom konania.*
- *dňa 9.2.2006 predložil žalovaný do spisu písomné podanie, ktoré bolo 21.4.2006 zaslané na zaujatie stanoviska sťažovateľke.*
- *sťažovateľka doručila svoje stanovisko dňa 26.4.2006.*
- *dňa 2.6.2006 bolo vyjadrenie sťažovateľky doručované právnenému zástupcovi žalovaného.*
- *dňa 15.2.2007 bol určený termín pojednávania na deň 11.4.2007*
- *pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania a zabezpečenia ďalších dôkazov potrebných na rozhodnutie vo veci.*
- *uznesením zo dňa 21.6.2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť 31.7.2007, bolo nariadené znalecké dokazovanie.*
- *v mesiaci máj 2007 boli zasielané výzvy Daňovému úradu Košice IV. a niekoľkým bankám. Odpovede bánk boli súdu doručené v priebehu mesiaca júl 2007.*
- *dňa 1.8.2007 bolo OO PZ Košice - Staré mesto požiadané o doručenie zásielky ustanovenej znalkyni, keďže si zásielku súdu neprevzala,*
- *dňa 2.8.2007 bola zasielaná výzva daňovému úradu,*
- *dňa 6.9.2007 oznámil orgán polície, že zásielku sa adresátke nepodarilo doručiť, preto v uvedený deň bola zisťovaná jej nová adresa,*
- *dňa 27.9.2007 bol spis odoslaný ustanovenej znalkyni na vyhotovenie znaleckého posudku v lehote 60 dní.*
- *dňa 30.11.2007 bola ustanovená znalkyňa urgovaná na oznámenie, v akom štádiu sa nachádza znalecké dokazovanie, resp. oznámenie dôvodov, ktoré bránia vypracovaniu znaleckého posudku,*

- *dňa 11.12.2007 bol doručený znalecký posudok.*
- *uznesením zo dňa 12.12.2007 bolo rozhodnuté o znalečnom. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 3.1.2008.*
- *dňa 13.12.2007 bol znalecký posudok zaslaný na vyjadrenie účastníkom konania. Vyjadrenie sťažovateľky bolo súdu doručené 18.12.2007.*
- *dňa 5.2.2008 bolo určené pojednávanie na deň 5.3.2008.*
- *pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na deň 26.5.2008 za účelom predloženia ďalších dôkazov.*
- *dňa 6.5.2008 požiadal právny zástupca žalovaného o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie termínu.*
- *na základe uvedenej žiadosti bolo pojednávanie preročené na deň 13.6.2008.*
- *dňa 11.6.2008 požiadal žalovaný o odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti. Ešte v uvedený deň bolo pojednávanie odročené na 17.9.2008.*
- *dňa 17.9.2008 požiadal žalovaný o odročenie tohto pojednávania pre svoj zlý zdravotný stav.*
- *pojednávanie sa napriek uvedenej skutočnosti uskutočnilo a bolo odročené na neurčito, pričom sťažovateľke bola uložená povinnosť predložiť návrhy na ďalší postup v konaní.*
- *dňa 23.10.2008 bola znalkyňa, ktorá vypracúvala vyššie uvedený znalecký posudok, vyzvaná na doplnenie podaného znaleckého posudku v lehote 30 dní. V uvedený deň bola tiež sťažovateľke zasielaná urgencia na splnenie povinnosti, uloženej na pojednávaní dňa 17.9.2008.*
- *na urgenciu reagovala sťažovateľka cestou svojej právnej zástupkyne prípisom, doručeným dňa 29.10.2008.*
- *dňa 1.12.2008 doručila znalkyňa znalecký posudok v zmysle výzvy súdu zo dňa 23.10.2008. (Dodatok č. 1 k znaleckému posudku),*
- *dňa 2.12.2008 bol znalecký posudok doručovaný účastníkom konania na vyjadrenie.*
- *sťažovateľka doručila svoje vyjadrenie 10.12.2008.*
- *dňa 14.1.2009 bolo rozhodnuté o znalečnom; uznesenie nadobudlo právoplatnosť 21.2.2009.*

- v dôsledku dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne bol spis v období od 22.1.2009 do 9.3.2009 pridelený do súdneho oddelenia inej sudkyne.
- dňa 6.5.2009 boli zasielané výzvy ČSOB, a.s. a žalovanému.
- dňa 23.7.2009 bola zasielaná ďalšia výzva ČSOB, a.s. so sídlom v Bratislave.
- uznesením zo dňa 26.8.2009 bolo nariadené ďalšie znalecké dokazovanie znaleckou organizáciou z odboru ekonómie a manažmentu.
- dňa 29.9.2009 (po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia) bol spis odoslaný ustanovenej znaleckej organizácii, ktorá dňa 10.11.2009 požiadala o vyplatenie zálohy na znalecké dokazovanie,
- dňa 12.11.2009 bol žalovaný vyzvaný na zaslanie svojho vyjadrenia k tejto žiadosti. Dňa 26.11.2009 mu bola zasielaná urgencia. Svoje vyjadrenie doručil súdu 10.12.2009.
- uznesením zo dňa 18.1.2010 bola v konaní zmenená znalkyňa z dôvodu neprimeranej sumy, ktorú pôvodne určená znalecká organizácia žiadala vyplatiť. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 1.2.2010.
- následne bola pôvodná znalecká organizácia vyzvaná na vrátenie spisu, ktorý bol 11.3.2010 doručovaný novej znalkyni.
- dňa 20.5.2010 bola znalkyňa vyzývaná na oznámenie, v akom štádiu sa nachádza znalecké dokazovanie.
- dňa 17.5.2010 požiadala ustanovená znalkyňa o zabezpečenie podkladov k znaleckému dokazovaniu, v dôsledku čoho bola spoločnosť Stavomarket, s.r.o. dňa 20.5.2010 vyzývaná na predloženie žiadaných dokladov.
- dňa 31.5.2010 znalkyňa oznámila, že doposiaľ jej žiadané doklady predložené neboli.
- na základe uvedeného oznámenia bola 14.6.2010 zasielaná výzva konateľovi uvedenej spoločnosti, ktorý dňa 24.6.2010 oznámil, že požadovanými dokladmi nedisponuje.
- oznámenie konateľa spoločnosti bolo 1.7.2010 doručené ustanovenej znalkyni.
- po tomto oznámení doručila znalkyňa 7.7.2010 znalecký posudok spolu s vyúčtovaním odmeny.

- uznesením zo dňa 7.7.2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť 30.7.2010, bolo rozhodnuté o znalečnom. Zároveň bol znalecký posudok doručený na vyjadrenie účastníkom konania.
- dňa 13.8.2010 bolo určené pojednávanie na deň 13.10.2010. uznesením zo dňa 17.9.2010 bolo nariadené doplnenie vypracovaného znaleckého posudku.
- dňa 13.10.2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom doplnenia znaleckého posudku.
- dňa 15.10.2010 bola zasielaná výzva VÚB a.s. v Bratislave.
- dňa 20.10.2010 bol spis odoslaný ustanovenej znalkyni na vypracovanie dodatku k znaleckému posudku.
- následne znalkyňa opakovane žiadala o zabezpečenie podkladov k znaleckému dokazovaniu a predĺženie lehoty na spracovanie posudku, a to v dňoch 15.11.2010 (z tohto dôvodu zasielaná 18.11.2010 výzva právnemu zástupcovi žalovaného) a 1.2.2011 (po výzve súdu zo dňa 19.1.2011).
- uznesením zo dňa 1.2.2011 bol ustanovenej znalkyni udelený súhlas s predĺžením lehoty na vypracovanie znaleckého posudku do 30 dní od predloženia dokladov potrebných k vypracovaniu doplnku k znaleckému posudku. Spoločnosti STAVOMARKET, s.r.o. a STAVOSERVIS, s.r.o. boli zároveň požiadané o predloženie dokladov znalkyni. Znalkyňa bola požiadaná o oznámenie, či jej žiadané doklady boli predložené.
- dňa 25.2.2011 znalkyňa oznámila, že žiadané doklady jej predložené neboli.
- dňa 30.3.2011 bola zasielaná výzva právnemu zástupcovi žalovaného na predloženie požadovaných dokladov znalkyni.
- dňa 18.4.2011 bola právnemu zástupcovi žalovaného zasielaná urgencia.
- dňa 16.5.2011 boli zasielané výzvy osobám, ktoré by podľa oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky mohli disponovať potrebnými dokladmi.
- dňa 15.6.2011 bol doručený znalecký posudok spolu s vyúčtovaním znaleckej odmeny. V uvedený deň bolo rozhodnuté o znalečnom.
- dňa 16.6.2011 bol znalecký posudok zaslaný na vyjadrenie účastníkom.
- dňa 4.7.2011 bolo vytýčené pojednávania na deň 5.10.2011.

- *dňa 22.9.2011 ospravedlnil žalovaný svoju neúčast' na vytýčenom pojednávaní z dôvodu dovolenky jeho právneho zástupcu.*
- *na základe uvedenej skutočnosti bolo pojednávanie odročené na deň 4.11.2011.*
- *dňa 17.10.2011 doručil žalovaný ospravedlnenie a žiadal aj o odročenie tohto pojednávania z dôvodu zahraničnej služobnej cesty jeho právneho zástupcu.*
- *v decembri 2011 bolo určené pojednávanie na deň 15.2.2012. pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené za účelom nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania.*
- *uznesením zo dňa 20.4.2012 bolo nariadené znalecké dokazovanie a po nadobudnutí jeho právoplatnosti bol spis dňa 21.5.2012 odoslaný ustanovenému znalcovi.*
- *dňa 9.7.2012 oznámil ustanovený znalec, že bez predloženia potrebných dokladov nie je možné vypracovať znalecký posudok tak, ako to vyžaduje vyššie uvedené uznesenie.*
- *dňa 4.10.2012 požiadal ustanovený znalec o udelenie súhlasu na použitie motorového vozidla za účelom zabezpečenia podkladov pre vypracovanie znaleckého posudku.*
- *dňa 5.10.2012 bol znalcovi požadovaný súhlas udelený.*
- *dňa 11.10.2012 bol ustanovený znalec vyzvaný na doručenie vypracovaného znaleckého posudku, resp. oznámenie dôvodov, ktoré jeho vypracovaniu bránia.*
- *na výzvu reagoval znalec podaním, doručeným dňa 5.11.2012.*
- *dňa 30.11.2012 boli právnym zástupcom účastníkov konania zaslané výzvy, ktorých obsahom bola žiadosť o vyjadrenie sa k podaniu znalca.*
- *žiadané stanoviská boli súdu doručené dňa 15.1.2013 a 28.1.2013.*
- *stanovisko účastníkov bolo znalcovi doručené 14.2.2013 a zároveň bolo vydané uznesenie, ktorým bolo doplnené pôvodné uznesenie o povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania.*
- *dňa 5.3.2013 podal žalovaný proti predmetnému uzneseniu odvolanie.*
- *prípismi zo dňa 8.4.2013 boli zisťované majetkové pomery žalovaného cestou dožiadaní na príslušné orgány.*
- *odpovede boli doručené v mesiaci apríl 2013.*

- uznesením zo dňa 14.5.2013 bolo zmenené uznesenie o výške preddavku na trovy znaleckého dokazovania.
- dňa 21.5.2013 boli zisťované majetkové pomery sťažovateľky.
- dňa 3.6.2013 bol doručený vypracovaný znalecký posudok, ktorý bol 4.6.2013 zaslaný na vyjadrenie účastníkom konania.
- dňa 7.6.2013 bol nariadený termín pojednávania na deň 20.9.2013.
- uznesením zo dňa 10.7.2013 bolo rozhodnuté o znalečnom.
- proti uvedenému uzneseniu sa žalovaný dňa 12.8.2013 odvolal.
- odvolanie bolo predložené ustanovenému znalcovi, ktorý sa k nemu vyjadril podaním, doručeným súdu 16.9.2013.
- dňa 20.9.2013 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že účastníkom bola poskytnutá lehota do 31.10.2013 za účelom mimosúdneho vysporiadania rodinného domu, ktorý je predmetom konania.
- dňa 10.10.2013 doručil žalovaný svoje vyjadrenie k znaleckému posudku, ktoré bolo zaslané znalcovi i sťažovateľke, ktorí svoje stanoviská doručili súdu 25.10.2013 a 5.11.2013.
- tieto vyjadrenia boli doručované žalovanému 12.11.2013, ku ktorým sa tento vyjadril 17.12.2013.
- dňa 7.1.2014 bolo toto stanovisko doručované sťažovateľke, ktorá sa k nemu vyjadrila 13.1.2014.
- dňa 20.2.2014 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach za účelom rozhodnutia o odvolaní žalovaného proti uzneseniu zo dňa 12.8.2013.
- spis bol z odvolacieho súdu vrátený dňa 10.11.2014 s potvrdzujúcim uznesením. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 3.12.2014.
- dňa 8.1.2015 bolo určené pojednávanie na deň 11.2.2015.
- podaním zo dňa 23.1.2015 oznámil žalovaný cestou svojho právneho zástupcu, že trvá na vykonaní kontrolného znaleckého posudku.
- z vyššie uvedeného dôvodu bolo dňa 29.1.2015 pojednávanie zo dňa 11.2.2015 odročené na neurčito.

- uznesením zo dňa 9.2.2015 bolo nariadené kontrolné znalecké dokazovanie. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 24.2.2015.
- dňa 25.6.2015 ustanovená znalecká organizácia vrátila spis na výzvu súdu s tým, že v súčasnosti dopracováva žiadaný znalecký posudok.“

K vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti doručenému ústavnému súdu 30. júna 2015 sťažovateľka zaujala v podaní doručenom ústavnému súdu 7. júla 2015 takéto stanovisko:

„Čo sa týka vyjadrenia OS Košice II., zo dňa 30. 6. 2015 máme zato, že súd objektívne skonštatoval ako súd konal avšak je treba podľa nášho názoru znovu zdôrazniť, že máme zato, že súd pochybil pokiaľ pripustil ďalšie znalecké dokazovanie na zistenie hodnoty obchodného podielu, ktorý je predmetom vypořádania BSM, pretože ustanovený súdny znalec uviedol, že bez listín, ktoré požaduje zapracovať do znaleckého posudku nie je možné doplniť znalecké dokazovanie a v podstate bol to práve žalovaný, ktorý s týmito listinami disponoval a ak ich požaduje zapracovať do znaleckého posudku mal ich zabezpečiť. Ak takto neurobil ani na opakované výzvy súdu, súd má možnosť podľa ustanovení OSP návrh na takéto dokazovanie odmietnuť.“

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 29. júna 2015, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže

odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie, a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je vyporiadanie BSM. Ústavný súd uznáva, že takéto spory môžu byť skutkovo zložitejšie a svojou povahou náročné na dokazovanie, pretože treba nielen zistiť okruh vecí patriacich do zaniknutého BSM účastníkov konania, ale aj ich hodnotu ku dňu jeho zániku a zároveň zohľadniť aj viacero skutočností, ktoré vyplývajú z § 150 Občianskeho zákonníka, najmä pokiaľ ide o komplexnosť vyporiadania tohto majetkového spoločenstva. Faktická zložitosť veci bola v tomto konaní vyvolaná najmä nutnosťou nariadenia znaleckého dokazovania na účel určenia všeobecnej hodnoty nehnuteľností, vecí hnutelých patriacich do BSM, ako aj určenia trhovej hodnoty obchodných podielov odporcu v obchodných spoločnostiach. Podľa názoru ústavného súdu preskúmané konanie nie je právne zložité, pričom existuje dostatočné množstvo stabilizovanej judikatúry všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj jednoznačnú metodiku postupu a prerokovania uvedených majetkových sporov, takže pri efektívnejšom a sústredenejšom postupe mohol okresný súd v napadnutom konaní postupovať plynulejšie.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bolo správanie sťažovateľky ako účastníka súdneho konania

v procesnom postavení navrhovateľky. Ústavný súd konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by v súvislosti s príbehmi v napadnutom konaní bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľky.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatuje, že napriek veľkému počtu vykonaných procesných úkonov v doterajšom priebehu je napadnuté konanie poznačené neefektívnosťou a nesústredenosťou.

Za neefektívnu činnosť okresného súdu v napadnutom konaní je podľa názoru ústavného súdu potrebné vyhodnotiť predovšetkým jeho postup v súvislosti so zabezpečením znaleckého dokazovania. Ústavný súd pripúšťa, že v okolnostiach danej veci bolo náročné zabezpečiť podklady pre vypracovanie znaleckých posudkov, čo ale na druhej strane nemôže ospravedlniť stav, v ktorom sa napadnuté konanie nachádza v čase rozhodovania o sťažnosti ústavným súdom.

Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním efektivity napadnutého konania upriamuje pozornosť na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných príbehov, a to v prípade, ak nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na všeobecný súd, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07, I. ÚS 7/2011). Ústavný súd poukazuje aj na svoju ďalšiu štandardnú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zveruje (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 OSP) aj vo vzťahu k súdному znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (napr. III. ÚS 56/02, IV. ÚS 327/2013).

Ústavný súd pri vyhodnocovaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní okrem už uvedeného prihliadol predovšetkým na to, že z ústavnoprávneho hľadiska nemožno akceptovať, aby konanie pred všeobecným súdom nebolo ani po 12 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené (napr. IV. ÚS 327/2013, IV. ÚS 67/2014).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 225/2003 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 3 500 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, keď poukázala na právnu neistotu v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (dohovoru) priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 15 C 225/2003, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu a najmä skutočnosť, že posudzované konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, považoval ústavný súd priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní o jej sťažnosti advokátkou JUDr. Ľubicou Višňovskou. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených

prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839,83 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 139,83 €, t. j. spolu 279,66 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 8,39 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 296,44 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. augusta 2015